

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak

sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 23. jul 2021.

Jezik: engleski

Stepen poverljivosti: javno

Javna redigovana verzija

odluke o preispitivanju pritvora Hašima Tačija

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Branilac Hašima Tačija

Gregori Kiho

Zastupnik žrtava

Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija

Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija

Venkatešvari Alagenda

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), ovim donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 5. novembra 2020, nakon potvrđivanja optužnice (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice),² Hašim Tači (u daljem tekstu: g. Tači) je uhapšen u skladu sa odlukom i nalogom za hapšenje koje je izdao sudija za prethodni postupak.³

2. Dana 22. januara 2021, sudija za prethodni postupak odbio je zahtev g. Tačija za privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).⁴

3. Dana 24. februara 2021, nakon zajedničkog zahteva optuženih u ovom predmetu, koji su se takođe odrekli prava na preispitivanje pritvora pre isteka dvomesečnog roka iz člana 41(10) Zakona i pravila 57(2) Pravilnika, sudija za prethodni postupak produžio je g. Tačiju rok za podnošenje izjašnjenja o produženju pritvora, na deset dana nakon što bude obavešten o odluci panela Apelacionog suda po njegovoj žalbi na prvu odluku o pritvoru.⁵

---

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka o određivanju sudije za prethodni postupak*, 23. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, F00026/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasničija*, 26. oktobar 2020, javno; KSC-BC-2020-06, F00045/A03, Specijalizovani tužilac, *Dodatno redigovana optužnica*, 4. novembar 2020, javno.

³ KSC-BC-2020-06, F00051, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju Hašima Tačija prema pravilu 55(4)*, 5. novembar 2020, javno; F00027/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za naloge za hapšenje i dovođenje*, 26. oktobar 2020, javno; F00027/A01/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Hašima Tačija*, 26. oktobar 2020, javno.

⁴ KSC-BC-2020-06, F00177, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu Hašima Tačija za privremeno puštanje na slobodu*, 22. januar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00177/RED.

⁵ KSC-BC-2020-06, F00206, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zajedničkom zahtevu odbrane za produženje roka*, 24. februar 2021, javno, stavovi 3, 5-6.

4. Dana 30. aprila 2021, panel Apelacionog suda odbio je žalbu g. Tačija na prvu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: odluka Apelacionog suda).⁶

5. Dana 12. maja 2021, u skladu sa zahtevom g. Tačija, koji se ponovo odrekao prava na preispitivanje pritvora pre isteka dvomesečnog roka, sudija za prethodni postupak produžio je g. Tačiju rok za podnošenje izjašnjenja o produženju pritvora do 31. maja 2021.⁷

6. Dana 28. maja 2021, na osnovu još jednog zahteva g. Tačija, koji se odrekao prava na preispitivanje pritvora pre isteka dvomesečnog roka, sudija za prethodni postupak produžio je g. Tačiju rok za podnošenje izjašnjenja o produženju pritvora do 30. juna 2021.⁸

7. Dana 30. juna 2021, Tači je podneo izjašnjenje o produženju pritvora (u daljem tekstu: zahtev).⁹ Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) je odgovorilo 12. jula 2021. (u daljem tekstu: odgovor).¹⁰ G. Tači je replicirao 19. jula 2021. (u daljem tekstu: replika).¹¹

II. ARGUMENTACIJA

8. G. Tači iznosi da njegov dalji pritvor nije više opravdan s obzirom da je došlo do bitnih promena okolnosti, što ide u prilog njegovom privremenom puštanju na

---

⁶ KSC-BC-2020-06, IA004/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hašima Tačija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA004/F00005/RED.

⁷ KSC-BC-2020-06, F00292, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu g. Tačija za produženje roka*, 12. maj 2021, javno.

⁸ KSC-BC-2020-06, F00327, *Odluka po dodatnom zahtevu g. Tačija za produženje roka*, 28. maj 2021, javno.

⁹ KSC-BC-2020-06, F00377, odbrana g. Tačija, *Zahtev Tačijeve odbrane za razmatranje pritvora*, 30. jun 2021, poverljivo, sa priložima A i B, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 21. jula 2021, F00377/RED.

¹⁰ KSC-BC-2020-06, F00394, Specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na zahtev odbrane g. Tačija za razmatranje pritvora*, 12. jul 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00394/RED.

¹¹ KSC-BC-2020-06, F00404, odbrana g. Tačija, *Replika Tačijeve odbrane na odgovor tužilaštva na izjašnjenje Tačijeve odbrane o preispitivanju pritvora*, 19. jul 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 21. jula 2021, F00404/RED.

slobodu.¹² S tim u vezi, g. Tači traži da sudija za prethodni postupak naloži njegovo privremeno puštanje u [BRISANO], koje su dale saglasnost da se on privremeno pusti iz pritvora na teritoriju jedne od tih država, pod uslovima koje smatra odgovarajućim.¹³

9. Tužilaštvo odgovara da je g. Tačiju neophodno produžiti pritvor budući da nije došlo do bitne promene okolnosti koja bi umanjila utvrđene razloge za pritvor i budući da se pre može reći da su se opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona povećale otkako je doneta prva odluka o pritvoru.¹⁴

10. U svojoj replici, g. Tači odbacuje navode tužilaštva, osporavajući njihovu tačnost.¹⁵

III. MERODAVNO PRAVO

11. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća određuju pritvor jedino onda kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća, i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva; (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili osobite okolnosti ukazuju na to da će ometati tok krivičnog postupka; ili (iii) da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo kojim pretili.

12. Član 41(10) Zakona predviđa da sve do pravnosnažnosti presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel, po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se produžava ili ukida pritvor. To takođe proizlazi iz pravila 57(2) Pravilnika.

---

¹² Zahtev, stavovi 2-3.

¹³ Zahtev, stav 2.

¹⁴ Odgovor, stav 1.

¹⁵ Replika, stavovi 1-20.

13. U skladu sa članom 41(12) Zakona, Specijalizovana veća, kako bi obezbedila prisustvo optuženog, sprečila ponavljanje krivičnog dela ili obezbedila uspešno vođenje krivičnog postupka, mogu, pored mere pritvora, naložiti sledeće mere: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje da neće napustiti mesto boravka, zabranu približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

14. Prema pravilu 56(2) Pravilnika, panel se stara da pritvoreno lice ne boravi u pritvoru neopravdano dugo u periodu do početka suđenja, a u slučaju da dođe do nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

A. RELEVANTNI USLOV

15. Odbrana tvrdi da je sudija za prethodni postupak dužan da svaka dva meseca razmotri nužnost pritvora bez obzira na eventualne „promene u okolnostima“, jer je promena u okolnostima nužan uslov samo za dodatno preispitivanje mere pritvora, bilo da ga zahtevaju optuženi ili tužilaštvo, ili ga pokrene sudija *proprio motu*.¹⁶

16. Tužilaštvo odgovara da je sudija za prethodni postupak prilikom razmatranja nužnosti pritvora neminovno dužan da oceni eventualne promene u okolnostima koje su nastupile nakon poslednjeg rešenja o pritvoru.¹⁷ Oni nadalje navode da

---

¹⁶ Zahtev, stav 7.

¹⁷ Odgovor, stav 3.

sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru.¹⁸

17. Sudija za prethodni postupak podseća da je, prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još uvek postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove navedene u članu 41(6) Zakona, odnosno da li (i) postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo ili dela, i (ii) da li postoje jasni osnovi da se smatra da je prisutna bilo koja od opasnosti navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.¹⁹ Sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru ali mora da razmotri te razloge ili okolnosti i da utvrdi da li oni još uvek postoje. Ključno je da se sudija za prethodni postupak uveri da, u trenutku donošenja odluke po zahtevu za preispitivanje, osnovi za dalji pritvor još uvek postoje.²⁰ Tužilaštvo je dužno da pokaže da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.²¹

B. OSNOVANA SUMNJA

18. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora pritvorenom licu.²²

19. Ni g. Tači ni tužilaštvo se ne izjašnjavaju o postojanju osnovane sumnje prema članu 41(6)(a) Zakona.

---

¹⁸ Odgovor, stav 3.

¹⁹ V. npr. KSC-BC-2020-07, F00143, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Hisnija Gucatiya*, 24. februar 2021, javno, stav 17.

²⁰ KSC-BC-2020-07, IA002/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora*, 9. februar 2021, javno, stav 55.

²¹ Prva odluka o pritvoru, stav 19, i dalje napomene. Slično tome, ESLjP, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, [presuda](#) (u daljem tekstu: *Merabishvili v. Georgia* [GC]), 28. novembar 2017, stav 234.

²² [Merabishvili v. Georgia](#) [GC], stav 222 i dalje napomene.

20. Sudija za prethodni postupak podseća da je u odluci o potvrđivanju optužnice utvrđeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Tači krivično odgovoran za više zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina prema članovima 13(1), 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.²³ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.²⁴ U međuvremenu u predmetu nije došlo do novih okolnosti koje bi osporile te zaključke.

21. Sudija za prethodni postupak stoga konstatuje da još uvek postoji osnovana sumnja da je g. Tači izvršio krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća u smislu člana 41(6)(a) i (10) Zakona.

C. NUŽNOST PRITVORA

22. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju da budu detaljno navedeni.²⁵ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, imajući u vidu postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog uverenju²⁶ da postoji neka od opasnosti navedenih u tri stava člana 41(6)(b) Zakona, što označava prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se tako nešto dogodi u budućnosti.²⁷ Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će neka od tih opasnosti nastupiti.²⁸

---

²³ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 521(a).

²⁴ V. npr. KSC-BC-2020-04, F00007/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, javno, stav 35.

²⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 20; odluka Apelacionog suda, stavovi 23-24.

²⁶ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

²⁷ Prva odluka o pritvoru, stav 20 i dalje napomene; v. takođe KSC-BC-2020-05, F00127, pretresni panel I, *Četvrta odluka o preispitivanju pritvora*, 25. maj 2021, javno, stav 17 i dalje napomene.

²⁸ Odluka Apelacionog suda, stav 22.

23. Najzad, prilikom odlučivanja o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru, sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona.²⁹

1. Opasnost od bekstva

24. G. Tači iznosi da nedavni razvoj političkih događaja na Kosovu jasno pokazuje da on više nema takav uticaj i ne uživa takvu popularnost i podršku kakve sudija za prethodni postupak pominje i na koje se oslonio u prvoj odluci o pritvoru kada je utvrdio da postoji opasnost od njegovog bekstva.³⁰ G. Tači posebno ističe da su posle njegove ostavke na mesto predsednika države u novembru 2020. sledeći događaji radikalno promenili političku klimu na Kosovu: (i) na parlamentarnim izborima održanim u februaru 2021, politički protivnici g. Tačija osvojili su 50.28% glasova i 58 mesta u Skupštini;³¹ (ii) nasuprot tome, nekadašnja politička stranka g. Tačija (Demokratska partija Kosova – u daljem tekstu „PDK“) osvojila je samo 17% narodnih glasova i 19 mesta u Skupštini, čime je svedena na stranku od marginalnog značaja;³² i (iii) nova Vlada, na čijem je čelu dugogodišnji protivnik g. Tačija, sprovela je „čistku“ nekoliko zvaničnika koje je g. Tači postavio na dužnost.³³ G. Tači nadalje tvrdi da bi u takvim okolnostima, bez aktuelnih dokaza, bilo nerazumno i dalje smatrati da on navodno ima „uticaj i moć“ nad širokim mrežama pristalica koje bi bile spremne da mu pomognu da

---

²⁹ Kad je reč o obavezi da se razmotre „alternativne mere“, v. KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. upućenom Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu*, (26. april 2017, odluka Specijalizovanog veća Ustavnog suda), 26. april 2017, javno, stav 114. V. takođe ESLjP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, [presuda](#), 5. jul 2016, stav 87 *in fine*; ESLjP, *Idalov v. Russia* [GC], br. 5826/03, [presuda](#), 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

³⁰ Zahtev, stavovi 17-21.

³¹ Zahtev, stav 18.

³² Zahtev, stav 18.

³³ Zahtev, stav 20.

pobegne i time pripisati preveliki značaj zastarelom kultu ličnosti.³⁴ Najzad, g. Tači tvrdi da bi konstatacija da tekuće obelodanjivanje dela po dela materijala dodatno pojačava njegovu pobudu za bekstvom predstavljala nezakonito kršenje pretpostavke njegove nevinosti.³⁵

25. Tužilaštvo odgovara da se velikom količinom informacija koje su obelodanjene g. Tačiju otkako je doneta prva odluka o pritvoru povećala opasnost od njegovog bekstva, utoliko što g. Tači ima sve bolji uvid u optužbe koje mu tužilaštvo stavlja na teret.³⁶ Tužilaštvo nadalje navodi uticaj i autoritet koje g. Tači ima u odnosu na svoje nekadašnje podređene i pristalice, tvrdeći da je njihova potencijalna mreža i dalje podjednako aktivna.³⁷ S tim u vezi, tužilaštvo se poziva na kampanju podrške Oslobodilačkoj vojsci Kosova (u daljem tekstu: OVK) pokrenutu ubrzo posle hapšenja g. Tačija, kao i na neke nedavne izjave vršioca dužnosti predsednika Udruženja ratnih veterana OVK.³⁸ Što se pak tiče argumenata koje g. Tači iznosi u vezi sa rezultatima nedavnih izbora i političkom situacijom na Kosovu, tužilaštvo odgovara da uticaj g. Tačija nadilazi sve skorašnje političke događaje, budući da se prvenstveno zasniva na njegovim ranijim istaknutim položajima. Po mišljenju tužilaštva, aktuelni politički rezultati ne utiču na kontakte i mreže koji su uspostavljeni u vreme dok je g. Tači bio na tim položajima.³⁹ Najzad, tužilaštvo odbacuje navode g. Tačija o tome da se sprovodi sistematska i politički motivisana „čistka“ zvaničnika koje je on postavio na dužnost, i ukazuje na konkretni incident u kojem je jedan od tih zvaničnika otpušten zato što je pokušao da obije predsednički sef.⁴⁰

---

³⁴ Zahtev, stav 21.

³⁵ Zahtev, stav 28.

³⁶ Odgovor, stav 5.

³⁷ Odgovor, stav 6.

³⁸ Odgovor, stavovi 6-7.

³⁹ Odgovor, stav 10.

⁴⁰ Odgovor, stav 11.

26. G. Tači u replici navodi da tužilaštvo nije objasnilo zašto njegove navodne pristalice, iako su i dalje podjednako aktivne, nisu podržale PDK na nedavnim parlamentarnim izborima.⁴¹ G. Tači osporava pozivanje tužilaštva na kampanju podrške OVK, tvrdeći da je ta kampanja doživela neuspeh i da ju je čak i Udruženje ratnih veterana OVK kritikovalo sa obrazloženjem da se njome seje razdor.⁴² G. Tači nadalje tvrdi da su navodi tužilaštva o sposobnosti delovanja njegove tobožnje mreže pristalica nepotkrepljeni, a da izjave vršioca dužnosti predsednika Udruženje ratnih veterana OVK ne mogu predstavljati osnov za produžavanje njegovog pritvora pre suđenja.⁴³ Kad je reč o incidentu sa predsedničkim sefom, g. Tači tvrdi da je tužilaštvo utvrdilo da u tom slučaju nije izvršeno nikakvo krivično delo, što potvrđuje političku prirodu uklanjanja sa položaja i potkopava argumentaciju tužilaštva u vezi sa postojanjem navodne široke mreže njegovih pristalica.⁴⁴ Najzad, g. Tači ponavlja da bi sudija za prethodni postupak narušio pretpostavku njegove nevinosti ukoliko bi konstatovao da tekuće obelodanjivanje dokaznog materijala povećava opasnost od njegovog bekstva.⁴⁵

27. Sudija za prethodni postupak najpre podseća da je ranije zaključio da postoji opasnost da će g. Tači pobeći, s obzirom na njegov uticaj, koji bi mogao navesti njegove pristalice, odnosno nekadašnje podređene, da mu omoguće pristup određenim resursima, odnosno da mu pomognu u bekstvu, kao i s obzirom na njegovu mogućnost da otputuje u više zemalja van domašaja Specijalizovanih veća.⁴⁶

28. Imajući posebno u vidu uticaj i autoritet g. Tačija, sudija za prethodni postupak je zaključio da oni proističu iz uticajnih položaja koje je g. Tači zauzimao u daljoj i skorijoj prošlosti, kao: (i) osnivač OVK, (ii) član Glavnog štaba OVK,

---

⁴¹ Replika, stav 4.

⁴² Replika, stav 5.

⁴³ Replika, stav 6.

⁴⁴ Replika, stav 7.

⁴⁵ Replika, stavovi 10-12.

⁴⁶ Prva odluka o pritvoru, stavovi 31, 33.

(iii) vrhovni komandant OVK, i u skorije vreme (iv) predsednik vlade i (v) predsednik Kosova.⁴⁷ Apelacioni sud je potvrdio taj zaključak i odbacio kao neubedljivu tvrdnju g. Tačija da njegov uticaj više nema značaja pošto on više ne obavlja nikakvu zvaničnu funkciju.⁴⁸

29. Kad je reč o nedavnim izborima i političkoj situaciji na Kosovu, sudija za prethodni postupak najpre napominje da rezultati koje je PDK ostvarila na nedavnim parlamentarnim izborima nisu zanemarljivi i da je ne svode na stranku od marginalnog značaja, kao što g. Tači sugeriše.⁴⁹ PDK je osvojila 17% glasova, što je čini najvećom opozicionom strankom u Skupštini Republike Kosovo. Takvi rezultati ukazuju da PDK i pored ostavke g. Tačija na mesto predsednika Kosova još uvek ima podršku birača.

30. Osim toga, sudija za prethodni postupak smatra da izborni rezultati i politička situacija zavise od više različitih faktora i ne moraju da odražavaju dugoročnu popularnost optuženog lica ili podršku koju to lice uživa. S obzirom da je jasno da je g. Tači zauzimao položaje koji su mu obezbedili autoritet i uticaj u periodu koji prethodi parlamentarnim izborima iz februara 2021, sudija za prethodni postupak smatra da nedavni izbori i politička situacija na Kosovu ne utiču na njegov raniji zaključak da je g. Tači, kao bivši politički lider i bivši komandant OVK, uticajan na Kosovu. Prvo, pristalice g. Tačija ne moraju da budu i birači PDK-a. Drugo, pokretanje kampanje podrške ubrzo posle hapšenja g. Tačija svedoči o činjenici da g. Tači još uvek ima određeni uticaj i autoritet u kosovskom društvu, uključujući njegove bivše podređene, pri čemu krajnji ishod takve kampanje nije relevantan za ovaj zaključak. I treće, uticaj i autoritet g. Tačija proističu iz položaja koje je on ranije zauzimaao kao političar i visoko rangirani pripadnik OVK, a ne iz njegovog učešća u aktuelnom političkom životu. U tom

---

⁴⁷ Prva odluka o pritvoru, stav 31.

⁴⁸ Odluka Apelacionog suda, stav 50.

⁴⁹ Zahtev, stav 18.

smislu, nedavna politička imenovanja iza kojih stoji nova vlada nisu relevantna za ocenu o tome da li g. Tači i dalje ima široku podršku na Kosovu. Pored toga, sudija za prethodni postupak smatra da aktuelna politička situacija ne umanjuje sposobnost g. Tačija, koju on ima zahvaljujući položajima koje je ranije zauzimao i uticaju koji iz toga proističe, da zatraži podršku svojih bivših podređenih i lica povezanih sa Udruženjem ratnih veterana OVK, odnosno simpatizera OVK, koji bi mogli biti spremni da mu omoguće pristup određenim resursima, odnosno da mu pomognu u bekstvu, ili da mu obezbede pristup relevantnim informacijama i pribave finansijska i prevozna sredstva.

31. Najzad, sudija za prethodni postupak smatra da je g. Tači, pošto se upoznao sa optužbama koje mu se stavljaju na teret i sa mogućnošću teške kazne u slučaju osuđujuće presude, kroz proces obelodanjivanja koji je u toku stekao dodatni uvid u dokaze na kojima se zasnivaju optužbe. Sudija za prethodni postupak smatra da ta konstatacija ni na koji način ne utiče na pravo g. Tačija na pretpostavku nevinosti. Sudija za prethodni postupak podseća da, na osnovu preliminarne ocene predloženih dokaza tužilaštva, koji su postepeno obelodanjivani g. Tačiju, postoji dobro utemeljena sumnja da g. Tači snosi individualnu krivičnu odgovornost, na osnovu različitih vidova odgovornosti, za više zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina.⁵⁰ Ta konstatacija je validna i ona ne prejudicira ishod razmatranja dokaza koji će biti izvedeni o krivici ili nevinosti g. Tačija.⁵¹ Sudija za prethodni postupak podseća da je ranije već zaključio da uvid g. Tačija u optužbe koje mu se stavljaju na teret i mogućnost teške kazne u slučaju osuđujuće presude povećavaju opasnost od njegovog bekstva,⁵² i dodaje da bolji uvid koji je g. Tači

---

⁵⁰ V. stav 20 gore.

⁵¹ Sudija za prethodni postupak podseća da se pritvor pre suđenja uvek ispituje u kontekstu prava pritvorenog lica na pretpostavku nevinosti. V. odluku Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017, stav 113; odluka Apelacionog suda, stav 17 i dalje napomene; slično tome, ESLjP, *McKay v. the United Kingdom* [GC], br. 543/03, [presuda](#), 3. oktobar 2006, stav 43.

⁵² Prva odluka o pritvoru, stav 31.

stekao u dokaze na kojima se zasnivaju optužbe kroz tekući proces obelodanjivanja, ne potire taj zaključak, već ga dodatno pojačava.

32. Prema tome, bez obzira na faktore koji bi mogli ukazati na suprotno, a koji su navedeni u prvoj odluci o pritvoru,⁵³ sudija za prethodni postupak konstatuje da opasnost od bekstva g. Tačija još uvek postoji.

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

33. Kad je reč o opasnosti od ometanja postupka, g. Tači se poziva na gore navedena izjašnjenja u vezi sa opasnošću od bekstva i tvrdi da rezultati nedavnih izbora i aktuelna politička situacija jasno ukazuju na to da on više nema nikakav autoritet ni uticaj na navodne mreže pristalica koje bi mu mogle pomoći u ometanju postupka pred Specijalizovanim većima.⁵⁴ Osim toga, g. Tači tvrdi da obim zaštitnih mera odobrenih u ovom predmetu⁵⁵ ne samo da smanjuje opasnost po svedoke koji učestvuju u postupku, već u isti mah značajno smanjuje i njegovu mogućnost da ometa postupak time što bi uticao na svedoke ili ih zastrašivao.⁵⁶

34. Tužilaštvo takođe ponavlja svoja gore navedena izjašnjenja u vezi sa opasnošću od bekstva u kontekstu aktuelne političke situacije. Pored toga, tužilaštvo tvrdi da zaštitne mere ne predstavljaju promene u okolnostima, s obzirom da se već u vreme donošenja prve odluke o pritvoru moglo predvideti da će u ovom predmetu biti usvojene opsežne zaštitne mere. Najzad, tužilaštvo tvrdi da zaštitne mere jasno svedoče o tome koliko je u ovom predmetu opasnost od ometanja postupka ozbiljna.⁵⁷

---

⁵³ Prva odluka o pritvoru, stav 32.

⁵⁴ Zahtev, stavovi 17-21.

⁵⁵ Zahtev, stavovi 23-24.

⁵⁶ Zahtev, stavovi 25-26.

⁵⁷ Odgovor, stav 9.

35. G. Tači u replici iznosi da se tako opsežan režim zaštitnih mera nije mogao predvideti, posebno imajući u vidu praksu tužilaštva da podnosi nekonsolidovane zahteve.⁵⁸ G. Tači nadalje ponavlja da obim odobrenih zaštitnih mera znatno smanjuje mogućnost uticanja na svedoke.⁵⁹

36. Sudija za prethodni postupak najpre podseća da je ranije zaključio da postoji opasnost da će g. Tači ometati postupak pred Specijalizovanim većima, između ostalog imajući u vidu njegove pokušaje da ometa rad Specijalizovanih veća, kao i na to da je g. Tači nudio razne pogodnosti licima koja su primila poziv od tužilaštva.⁶⁰

37. Kad je reč o nedavnim izborima i aktuelnoj političkoj situaciji, sudija za prethodni postupak podseća na gore izneti zaključak da uticaj i autoritet koje g. Tači ima u odnosu na svoje bivše podređene i lica povezana sa Udruženjem ratnih veterana OVK, odnosno simpatizere OVK, proističu iz položaja koje je on ranije zauzimao. Stoga nedavni izbori i aktuelna politička situacija ne utiču na taj zaključak.⁶¹ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća na zaključke Apelacionog suda, koji su doneti upravo u kontekstu opasnosti od ometanja postupka.⁶²

38. Sudija za prethodni postupak takođe podseća da je utvrđeno da g. Tači, između ostalog, ima [BRISANO] i da je to jedan od faktora koji bi mogli povećati opasnost od ometanja postupka.⁶³ U tom kontekstu, sudija za prethodni postupak

---

⁵⁸ Replika, stav 8.

⁵⁹ Replika, stav 9.

⁶⁰ Prva odluka o pritvoru, stavovi 40-41; odluka Apelacionog suda, stavovi 52-68.

⁶¹ V. stav 30 gore.

⁶² V. stav 28 gore; odluka Apelacionog suda, stav 50.

⁶³ Odluka Apelacionog suda, stav 71.

ima u vidu obim već odobrenih zaštitnih mera,⁶⁴ kao i [BRISANO].⁶⁵ Kao što se vidi iz spisa predmeta, za svedoke, odnosno članove njihovih porodica opasnost od zastrašivanja ili uticanja je neminovno velika, a sudija za prethodni postupak nije uveren da se opasnost od ometanja postupka može efikasno umanjiti samo oslanjanjem na zaštitne mere.

39. To se mora uzeti u obzir zajedno sa činjenicom da je g. Tači, kao što je gore navedeno, kroz proces obelodanjivanja koji je u toku sada stekao dodatni uvid u dokaze na kojima se zasnivaju ozbiljne optužbe protiv njega, i da on još uvek igra značajnu ulogu na Kosovu s obzirom na svoje prethodne položaje.⁶⁶

40. Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da vlada stalna atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK,⁶⁷ a primer za to je gore navedena izjava vršioca dužnosti predsednika Udruženja ratnih veterana OVK da bi obelodanio još poverljivih dokumenata Specijalizovanih veća ukoliko bi ih pribavio.⁶⁸ Iako ovaj faktor nije sam po sebi odlučujući kad je reč o opasnosti da bi g. Tači mogao ometati tok postupka, on predstavlja kontekst u kome se moraju razmotriti gore navedeni zaključci koji se odnose konkretno na g. Tačija. Taj faktor je takođe relevantan s obzirom na činjenicu da g. Tači, kao bivši visoko rangirani pripadnik OVK i

---

⁶⁴ KSC-BC-2020-06, F00133/COR/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija ispravljene verzije prve odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 14. decembar 2020, poverljivo; F00190/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija odluke po drugom zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera i ponovljenom zahtevu za primenu zaštitnih mera i o proceduralnim pitanjima*, 5. februar 2021, poverljivo; F00211/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija treće odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 3. mart 2021, poverljivo; F00239/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija četvorte odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 26. mart 2021, poverljivo; F00338/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija pete odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 4. jun 2021, poverljivo; F00373/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija šeste odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 25. jun 2021, poverljivo; F00407/CONF/RED, *Poverljiva redigovana verzija sedme odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za primenu zaštitnih mera*, 21. jul 2021, poverljivo.

⁶⁵ [BRISANO].

⁶⁶ V. stavove 30-31 gore.

⁶⁷ Prva odluka o pritvoru, stav 43.

⁶⁸ Odgovor, stav 7.

politička ličnost, ima uticaj koji mu omogućava da, u takvoj atmosferi, obezbedi podršku pristalica. Osim toga, podsećamo da opasnost o kojoj je reč ne mora da se ostvari tako što će optuženo lice lično manipulirati dokazima, uticati na svedoke ili vršiti pritisak na njih. Dovoljno je da optuženo lice podstakne druge ili na drugi način doprinese ostvarenju te opasnosti.⁶⁹

41. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost da će g. Tači ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima još uvek postoji.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

42. Ni g. Tači ni tužilaštvo ne iznose izjašnjenja u vezi sa opasnošću od izvršenja novih krivičnih dela.

43. Sudija za prethodni postupak podseća da i pored toga što postojanje opasnosti od ometanja postupka ne dovodi automatski do opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, faktori na kojima se zasniva opasnost od ometanja postupka od značaja su za ocenjivanje opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela.⁷⁰ Osim toga, optuženo lice ne mora fizički da izvrši takva krivična dela, već je dovoljno da podstakne druge ili im pomogne da ih izvrše, ili na bilo koji drugi način doprinese njihovom izvršenju.⁷¹

44. Što se pak činjenica koje su predmet razmatranja tiče, osim atmosfere zastrašivanja svedoka i uticaja koji g. Tači ima zbog položaja koje je ranije zauzima, sudija za prethodni postupak podseća da je ranije zaključio da postupci g. Tačija u cilju ometanja rada Specijalizovanih veća i tužilaštva, kao i njegov pokušaj vršenja uticaja na sudske postupke pokazuju da postoji verovatnoća da će

---

⁶⁹ KSC-BC-2020-06, IA003/F00005/RED, panel Apelacionog suda, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Redžepa Seljimija na odluku po zahtevu za privremeno puštanje na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 59.

⁷⁰ Prva odluka o pritvoru, stav 48.

⁷¹ Prva odluka o pritvoru, stavovi 24, 48.

g. Tači izvršiti nova krivična dela.⁷² Osim toga, posle prve odluke o pritvoru g. Tači ima bolji uvid u teze tužilaštva zahvaljujući tekućem obelodanjivanju materijala na kome počivaju ozbiljne optužbe koje mu se stavljaju na teret.⁷³

45. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak smatra da, kada se svi faktori uzmu u obzir, postoji opasnost da će g. Tači, pod bilo kojim vidom odgovornosti, izvršiti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti, protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su dali ili bi mogli da daju iskaz, odnosno treba da stupe pred Specijalizovana veća. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost da će g. Tači izvršiti nova krivična dela još uvek postoji.

4. Zaključak

46. Sudija za prethodni postupak zaključuje da još uvek postoji opasnost da će g. Tači pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su dali ili bi mogli da daju iskaz, odnosno treba da stupe pred Specijalizovana veća. Sudija za prethodni postupak će u nastavku oceniti da li ijedan od uslova za njegovo puštanje na slobodu može u dovoljnoj meri da otkloni te opasnosti.

C. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

47. G. Tači iznosi da je dobio pismene garancije od [BRISANO] za njegovo privremeno puštanje iz pritvora na teritoriju jedne od tih država⁷⁴ i da te garancije na adekvatan način umanjuju opasnost da će on pobeći ili ometati sudski postupak pred Specijalizovanim većima⁷⁵ i eliminišu svaku opasnost da će izvršiti nova

---

⁷² Prva odluka o pritvoru, stav 48.

⁷³ V. stav 31 gore.

⁷⁴ Zahtev, stav 35.

⁷⁵ Zahtev, stavovi 36-38.

krivična dela.⁷⁶ G. Tači se posebno poziva na garancije [BRISANO] da će mu zabraniti bavljenje javnim ili političkim delatnostima i ograničiti, odnosno nadzirati i pratiti sve njegove kontakte i komunikaciju, kao i fizičko kretanje.⁷⁷ G. Tači dalje tvrdi da se njegov visoki položaj ne može koristiti kao argument protiv njega, s obzirom da on nudi garancije trećih država.⁷⁸ Pozivajući se na pravilo 56(4) Pravilnika, g. Tači tvrdi da, pošto su treće države pristale da on bude privremeno pušten na teritoriju jedne od njih, sudija za prethodni postupak treba da pribavi mišljenje trećih država u kojima g. Tači želi da bude privremeno pušten na slobodu.⁷⁹ Najзад, g. Tači se još jednom obavezuje da će poštovati sve uslove koje bude postavio sudija za prethodni postupak.⁸⁰

48. Tužilaštvo odgovara da ni Kosovo ni bilo koja druga država ne mogu da učine ništa što bi dovoljno umanjilo opasnosti iz člana 41(6)(b).⁸¹ Tužilaštvo posebno ukazuje na to da bi g. Tači čak i u nekoj trećoj državi i dalje imao neograničen pristup članovima svoje uže porodice, kao i bezbednosnim snagama te treće države, a da bi oni zatim mogli da prenose poruke i informacije mreži njegovih pristalica, što bi pružilo opasnu priliku za tajnu komunikaciju.⁸² Tužilaštvo iznosi da niz položaja koje je g. Tači ranije zauzimao, kao i mreža pristalica koju je zahvaljujući tome izgradio, treba da budu uzeti u obzir prilikom ocenjivanja da li ijedan od uslova za njegovo puštanje na slobodu može u dovoljnoj meri da otkloni navedene opasnosti,⁸³ kao i da njegov visoki položaj treba da bude uzet u obzir čak i ukoliko on ne bude privremeno pušten iz pritvora u svoju državu.⁸⁴ Što se tiče privremenog puštanja iz pritvora u neku treću državu, tužilaštvo tvrdi da

---

⁷⁶ Zahtev, stav 35.

⁷⁷ Zahtev, stav 37.

⁷⁸ Zahtev, stav 36.

⁷⁹ Zahtev, stav 33.

⁸⁰ Zahtev, stav 39.

⁸¹ Odgovor, stavovi 12-13, 27.

⁸² Odgovor, stav 13.

⁸³ Odgovor, stav 14.

⁸⁴ Odgovor, stav 26.

treće države u pogledu saradnje sa Specijalizovanim većima nemaju iste obaveze kao Kosovo.⁸⁵ Kako tužilaštvo iznosi, ukoliko se sudija za prethodni postupak uveri da nikakvi uslovi ne mogu da umanje navedene opasnosti, on ne treba da traži dalje komentare od trećih država, odnosno, u ovom slučaju, [BRISANO].⁸⁶ Tužilaštvo tvrdi da u svakom slučaju, [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].⁸⁷ [BRISANO], [BRISANO].⁸⁸ Tužilaštvo tvrdi da su, u svakom slučaju, [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].⁸⁹

49. G. Tači u replici navodi da se činjenica da treće države u pogledu saradnje sa Specijalizovanim većima nemaju iste obaveze kao Kosovo ne može koristiti kao razlog za odbijanje njegovog zahteva za privremeno puštanje na slobodu, i to pošto su te države dale garancije da će saradivati sa Specijalizovanim većima. S tim u vezi, g. Tači ukazuje da je jedna od njih [BRISANO] a da su obe [BRISANO].⁹⁰ G. Tači nadalje ponavlja da, prema pravilima, sudija za prethodni postupak treba da pribavi mišljenje trećih država u kojima on želi da bude privremeno pušten na slobodu, te da njegov zahtev za privremeno puštanje na slobodu stoga ne može da bude odbijen zbog toga što te opšte i preliminarne garancije navodno nisu dovoljno detaljne.⁹¹ G. Tači odbacuje kao nepotkrepljene navode tužilaštva [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].⁹² G. Tači nadalje predlaže mogućnost da [BRISANO], [BRISANO].⁹³ Najzad, g. Tači tvrdi da tužilaštvo nije dokazalo da

---

⁸⁵ Odgovor, stav 15.

⁸⁶ Odgovor, stav 16.

⁸⁷ Odgovor, stavovi 17-23.

⁸⁸ Odgovor, stav 24.

⁸⁹ Odgovor, stav 25.

⁹⁰ Replika, stavovi 13-14.

⁹¹ Replika, stav 15.

⁹² Replika, stav 16.

⁹³ Replika, stav 17.

[BRISANO],⁹⁴ a da su tvrdnje tužilaštva da ne bi bilo moguće nadzirati njegovu komunikaciju netačne.⁹⁵

50. Kad je reč o opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak smatra da se ta opasnost, kao što je konstatovano u prvoj odluci o pritvoru, može dovoljno umanjiti time što se g. Tači obavezao da će boraviti u kućnom pritvoru, posebno u trećoj zemlji koja ima sporazum o saradnji sa Specijalizovanim većima, kao i da će se pridržavati sledećih uslova: (i) predaja putnih isprava; (ii) zabrana pristupa određenim mestima ili licima; (iii) prisustvovanje sudskom postupku putem video veze; (iv) zabrana korišćenja medija ili učešća u političkim aktivnostima.⁹⁶

51. Kad je reč o opasnosti od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima ili od izvršenja novih krivičnih dela, sudija za prethodni postupak podseća na svoj raniji zaključak da se komunikacije g. Tačija mogu efikasno ograničiti i nadzirati isključivo u okviru sistema nadzora komunikacija u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, čime se umanjuje opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili opasnost da će izvršiti nova krivična dela ili doprineti njihovom izvršenju.⁹⁷

52. Sudija za prethodni postupak konstatuje da [BRISANO]: (i) [BRISANO]; (ii) [BRISANO], [BRISANO]; (iii) [BRISANO], [BRISANO]; (iv) [BRISANO]; (v) [BRISANO]; (vi) [BRISANO]; i (vii) [BRISANO].⁹⁸ [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].⁹⁹

53. Sudija za prethodni postupak smatra da je potrebno da najpre razjasni opseg pravila 56(4) Pravilnika, na koje se g. Tači poziva kada tvrdi da je sudija za prethodni postupak dužan da zatraži mišljenje trećih država u koje on želi da bude

---

⁹⁴ Replika, stav 18.

⁹⁵ Replika, stavovi 19-20.

⁹⁶ Prva odluka o pritvoru, stavovi 52, 56.

⁹⁷ Prva odluka o pritvoru, stav 57.

⁹⁸ Prilog A uz zahtev.

⁹⁹ Prilog B uz zahtev.

privremeno pušten iz pritvora.¹⁰⁰ Sudija za prethodni postupak napominje da pravilo 56(4) Pravilnika i član 41(11) Zakona, posmatrani zajedno, navode na drugačiji zaključak. Konkretno, kako član 41(11) Zakona propisuje, u slučaju puštanja na slobodu, lice koje se nalazi u pritvoru u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća u državi domaćinu, prevozi se i pušta na slobodu, između ostalih mogućnosti, u drugoj državi koja pristane da ga prihvati. S druge strane, pravilo 56(4) Pravilnika, u kome je detaljnije obrađeno puštanje na slobodu na teritoriji treće države, predviđa da pritvoreno lice neće biti pušteno na slobodu na teritoriji treće države bez pristanka te države i da panel pribavlja mišljenje treće države na čijoj teritoriji pritvoreno lice traži da bude pušteno na slobodu. Ove dve odredbe, uzete zajedno, a posebno imajući u vidu formulaciju „u slučaju puštanja na slobodu“ upotrebljenu u članu 41(11) Zakona, navode na zaključak da panel treba da zatraži mišljenje treće države shodno pravilu 56(4) Pravilnika samo onda kada namerava da odobri privremeno puštanje na slobodu ili razmatra takvu mogućnost.¹⁰¹ Tvrditi drugačije značilo bi postupati suprotno načelima efikasnosti i ekonomičnosti sudskog postupka, što bi, osim toga, previše i nepotrebno opteretilo panel, koji bi imao obavezu da traži mišljenje možda i od nekoliko trećih država, i to čak i ukoliko smatra da je produženje pritvora nužno bez obzira na bilo kakve uslove.¹⁰² Sudija za prethodni postupak stoga smatra da se pravilo 56(4) Pravilnika ne može tumačiti kao da se njime panelu koji rešava zahtev za privremeno puštanje na slobodu ili preispituje pritvor *proprio motu* nameće uopštena obaveza da traži mišljenje od države na čijoj teritoriji pritvoreno lice traži da bude pušteno na slobodu, iako nema nikakvih izgleda da taj zahtev bude

---

¹⁰⁰ Zahtev, stav 33; replika, stav 15.

¹⁰¹ Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Ali Muhammad Ali Abd-Al-Rahman ("Ali Kushayb")*, ICC-02/05-01/20 OA2, Žalbeno veće, [Judgment on the Appeal of Mr Ali Muhammad Ali Abd-Al-Rahman against the decision of Pre-Trial Chamber II of 14 August 2020 entitled "Decision on the Defence Request for Interim Release"](#) (u daljem tekstu: "Ali Kushayb Appeals Judgment on Interim Release"), 8. oktobar 2020, stav 55. Iako su pravilo 51 Pravilnika suda MKS i pravilo 56(4) Pravilnika različito formulisani, sudija za prethodni postupak smatra da se iz njih mogu izvući slični zaključci.

¹⁰² Slično tome, [Ali Kushayb Appeals Judgment on Interim Release](#), stav 57.

prihvaćen.¹⁰³ Nasuprot tome, sudija za prethodni postupak smatra da će panel uvek zatražiti dodatne informacije od treće države ukoliko razmatra mogućnost privremenog puštanja na slobodu pod određenim uslovima, ukoliko je treća država izrazila načelnu spremnost i sposobnost da prihvati da pritvoreno lice bude privremeno pušteno na slobodu na njenoj teritoriji, i ukoliko panel nema na raspolaganju dovoljno informacija u vezi sa uslovima za privremeno puštanje na slobodu.¹⁰⁴ Sudija za prethodni postupak stoga smatra da i u slučaju da ponuđene preliminarne garancije nisu detaljne, to ne može sprečiti panel da od odgovarajuće treće države zatraži dodatne informacije i objašnjenja ukoliko su sudije uverene da je privremeno puštanje optuženog lica na slobodu moguće pod određenim uslovima.

54. Sudija za prethodni postupak će u nastavku oceniti da li uslovi za privremeno puštanje g. Tačija na slobodu, bilo oni koje su predložile treće države ili drugi koje bi sudija naložio *proprio motu*, mogu u dovoljnoj meri da umanje ili otklone opasnosti koje prete od g. Tačija.

55. S obzirom na navedeni kontekst, sudija za prethodni postupak smatra da nikakvi dodatni uslovi, uključujući uslove koje je predložila [BRISANO] ili neke druge uslove koji bi mogli da budu sprovedeni u [BRISANO], ne bi bili dovoljni za opasnosti koje prete od g. Tačija. Sudija za prethodni postupak posebno smatra da čak i ukoliko bi se g. Tačiju, pored zabrane kontakata sa svim trećim licima izuzev uže porodice i članova njegovog tima odbrane, potpuno ograničio pristup sredstvima za telekomunikaciju i internetu, to ne bi sprečilo g. Tačija da prosleđuje uputstva drugim licima, recimo članovima svoje porodice ili bilo kojim trećim licima koja bi nužno bila u kontaktu sa njim u boravištu koje mu je dodeljeno, a sa

---

¹⁰³ Odluka Apelacionog suda, stavovi 84, 89.

¹⁰⁴ Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba Gombo*, ICC-01/05-01/08-1937-Red2 (OA9), [Judgment on the appeal of Mr Jean-Pierre Bemba Gombo against the decision of Trial Chamber III of 26 September 2011 entitled "Decision on the accused's application for provisional release in light of the Appeals Chamber's judgment of 19 August 2011"](#), 15. decembar 2011, stav 35.

ciljem da se svedoci zastraše, odnosno da se na njih utiče. S tim u vezi, sudija za prethodni postupak konstatuje da bi takve poruke mogle da se prenose na nekoliko drugih načina, na primer tako što bi se neko zamolio da usmeno prenese određenu poruku ili da se u tu svrhu posluži uređajem koji pripada nekom trećem licu. Nasuprot tome, u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća mogu se, po sudskom odobrenju, primeniti mere kojima se sprečava takva nedozvoljena komunikacija. Sudija za prethodni postupak konstatuje da su u tom smislu posebno značajni uticajni položaj g. Tačija i njegova [BRISANO]. Iz toga sledi da se komunikacije g. Tačija mogu ograničiti i nadzirati na način koji u dovoljnoj meri umanjuje opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili opasnost da će izvršiti nova krivična dela isključivo u okviru sistema nadzora komunikacija u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.

56. Shodno tome, sudija za prethodni postupak konstatuje da ni predloženi uslovi ni drugi dodatni uslovi ne mogu u dovoljnoj meri da umanje opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona. Iz tog razloga, sudija za prethodni postupak nije dužan da zatraži mišljenje [BRISANO] u vezi sa privremenim puštanjem g. Tačija iz pritvora na teritoriju jedne od tih država.

D. SRAZMERNOST PRITVORA

57. G. Tači iznosi da je njegovo privremeno puštanje na slobodu opravdano prema pravilu 56(2) Pravilnika, imajući u vidu neopravdano dugo trajanje pritvora pre početka suđenja.¹⁰⁵ G. Tači tvrdi da, u tom pogledu, tužilaštvo snosi punu odgovornost za takvo neopravdano trajanje pritvora, budući da je u više navrata tražilo produženje rokova i time odložilo očekivani datum početka suđenja, koje će najverovatnije početi sredinom 2022.¹⁰⁶ G. Tači nadalje tvrdi da će

---

¹⁰⁵ Zahtev, stavovi 8, 16.

¹⁰⁶ Zahtev, stavovi 9-14.

tekuće istrage tužilaštva dovesti do još većeg odlaganja, pored toga što, protivno zakonu, ugrožavaju njegovo pravo na pravično suđenje.¹⁰⁷ Najzad, g. Tači tvrdi da ograničenja koja su zbog epidemije kovida-19 trenutno na snazi u pritvorskom objektu predstavljaju nesrazmerno kršenje njegovog prava na adekvatno vreme i sredstva za pripremu odbrane.¹⁰⁸ Posebno, ograničeni pristup optuženog braniocu (restrikcije na putovanja u Holandiju i iz Holandije, dozvola da se istovremeno sastane sa najviše dve osobe, od kojih jedna nužno mora biti prevodilac, sastanci sa pravnim zastupnicima koji se odvijaju kroz pleksiglas) drastično onemogućava kako njega tako i njegov tim odbrane da se valjano pripreme za suđenje.¹⁰⁹

58. Tužilaštvo odgovara da je panel Apelacionog suda utvrdio da sudija za prethodni postupak nije bio dužan da u prvoj odluci o pritvoru proceni verovatno trajanje pritvora.¹¹⁰ Tužilaštvo dodaje da su svi rokovi u ovom predmetu ispoštovani ili produženi iz opravdanih razloga, i da ništa ne ukazuje da je tužilaštvo bilo nesavesno.¹¹¹ Kako tužilaštvo tvrdi, g. Tači je u pritvoru do sada proveo osam meseci, na osnovu optužbi za niz ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti izvršenih u periodu od skoro dve godine, a opseg tih optužbi odražava se na sve aspekte sudskog postupka.¹¹² Tužilaštvo takođe smatra da iako g. Tači uporno tvrdi da prepretni postupak predugo traje, on pri tome zanemaruje sopstvenu odgovornost za to stanje stvari.¹¹³

59. G. Tači u replici navodi da je irelevantno da li su produžavanja rokova bila odobravana ili ne, s obzirom da je jasno da će mu pritvor pre suđenja biti produžen za najmanje godinu dana u odnosu na prvobitne procene, čime je trajanje pritvora

---

¹⁰⁷ Zahtev, stav 15.

¹⁰⁸ Zahtev, stav 29.

¹⁰⁹ Zahtev, stav 30.

¹¹⁰ Odgovor, stav 28.

¹¹¹ Odgovor, stav 28.

¹¹² Odgovor, stav 29.

¹¹³ Odgovor, stav 30.

postalo neopravdano u smislu pravila 56(2) Pravilnika.¹¹⁴ G. Tači osim toga odriče da snosi bilo kakvu odgovornost u pogledu trajanja prethodnog postupka.¹¹⁵

60. Sudija za prethodni postupak najpre podseća na važnost načela srazmernosti u odlučivanju o opravdanosti pritvora pre suđenja.¹¹⁶ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora da bude pušteno na slobodu.¹¹⁷ Međutim, sudija za prethodni postupak napominje da je nemoguće apstraktno oceniti da li je vremenski period proveden u pritvoru pre suđenja opravdan. Opravdanost daljeg pritvora optuženog lica mora se oceniti na osnovu činjenica u datom predmetu i shodno njegovim osobenim karakteristikama.¹¹⁸

61. Prilikom ocenjivanja srazmernosti dosadašnjeg pritvora g. Tačija, sudija za prethodni postupak posebno obraća pažnju na sledeće faktore: (i) da je g. Tači uhapšen 5. novembra 2020; (ii) da se tereti u više tačaka za zločine protiv čovečnosti i ratne zločine u vezi sa događajima koji obuhvataju više lokacija na Kosovu i u Albaniji tokom dužeg vremenskog perioda; (iii) da bi mogao da bude osuđen na dugačku kaznu, uključujući kaznu doživotnog zatvora, u slučaju osuđujuće presude; (iv) da nikakvi uslovi ne mogu da umanje opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona; (v) da su sve potrebne procesne radnje koje čine deo prethodnog postupka završene, završavaju se ili će biti završene, kako bi spis predmeta u dogledno vreme bio prosleđen panelu radi početka suđenja; (vi) da su svi relevantni rokovi ispoštovani ili produženi iz opravdanih razloga – i to, u određenim prilikama, na zahtev g. Tačija – a da će svi dodatni zahtevi za produženje rokova biti razmotreni na osnovu merodavnih pravnih kriterijuma; i

---

¹¹⁴ Replika, stavovi 1-2.

¹¹⁵ Replika, stav 3.

¹¹⁶ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72-73.

¹¹⁷ Slično tome, odluka Apelacionog suda, stav 69.

¹¹⁸ [Buzadji v. the Republic of Moldova \[GC\]](#), stav 90.

(vii) da se g. Tači i tužilaštvo još uvek ne slažu oko verovatnog datuma početka suđenja.

62. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak konstatuje da vreme koje je g. Tači proveo u pritvoru pre suđenja nije neopravdano u smislu pravila 56(2) Pravilnika. Sudija za prethodni postupak takođe konstatuje da je u sadašnjoj fazi postupka svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju Tačijevog pritvora pre suđenja još uvek preuranjena i u domenu spekulacija. U tom kontekstu, sudija za prethodni postupak podseća da pravna regulativa Specijalizovanih veća predviđa dodatnu garanciju u vidu redovnog preispitivanja nužnosti daljeg pritvora pre suđenja, svaka dva meseca.¹¹⁹

63. Najzad, sudija za prethodni postupak prima k znanju zabrinutost g. Tačija zbog ograničenja u vezi sa njegovim pristupom braniocima. Iako ima u vidu da je g. Tači tokom proteklih meseci možda imao određenih teškoća da sa svojim timom odbrane uspostavi puni kontakt, sudija za prethodni postupak napominje da se takva ograničenja moraju sagledati u kontekstu vanredne epidemiološke situacije u svetu. Sudija za prethodni postupak konstatuje da je u tom kontekstu, uprkos uvedenim ograničenjima, sekretarijat na proaktivan način reagovao na vanrednu situaciju i prilagodio joj svoj rad kako bi zaštitio zdravlje pritvorenika i očuvao njihovo pravo na adekvatna sredstva za pripremu odbrane.¹²⁰ Sudija za prethodni postupak posebno konstatuje sledeće: (i) da je sekretarijat uveo sistem za bezbednu elektronsku razmenu podataka (u daljem tekstu: SEDS) koji služi za elektronsku razmenu materijala vezanih za predmet i omogućava braniocu i pritvoreniku dodatne modalitete za razmenu materijala odbrane preko namenski kreirane lokacije na mreži Specijalizovanih veća; (ii) da je 8. aprila 2021. poboljšana

---

¹¹⁹ Slično tome, o značaju redovnog preispitivanja, v. ESLJP, *Ereeren v. Germany*, br. 67522/09, [presuda](#), 6. novembar 2014, stav 64.

¹²⁰ KSC-BC-2020-06, F00353/RED, sekretar, *Javna redigovana verzija „Ažuriranog izjašnjenja sekretara prema pravilu 23(2) o merama za ublažavanje rizika od kovida-19“* (u daljem tekstu: ažurirano izjašnjenje sekretara o kovidu-19), 16. jun 2021, javno, stav 15; v. naročito stav 6 i fusnotu 12.

akustika u prostoriji za pravne konsultacije u pritvorskom objektu; i (iii) da su krajem maja 2021. u prostoriju za pravne konsultacije postavljeni kompjuterski ekrani, tako da branioci i pritvorenici mogu istovremeno da pregledaju dokumente.¹²¹ Sudija za prethodni postupak takođe podseća da je zamenik sekretara saopštio da, počev od jula 2021, zahvaljujući poboljšanju situacije u vezi sa epidemijom kovida-19, pritvorenici mogu ponovo da se sastaju sa braniocima u istoj prostoriji prilikom fizičkih poseta (uz dozvoljeno prisustvo tri poverljiva posetioca), kao i da pritvorenici i branioci sada mogu da razmenjuju štampane dokumente bez posredstva službenika pritvorske jedinice.¹²² Prema tome, pravo g. Tačija da komunicira sa svojim advokatom, koje čini deo njegovog prava na adekvatno vreme i sredstva za pripremu odbrane, nije ograničavano u meri koja bi zadirala u suštinu tog prava, dok je svako navodno ograničavanje prava g. Tačija na kontakt sa njegovim advokatom imalo legitimni cilj da se zaštiti zdravlje g. Tačija i drugih ljudi.¹²³

DISPOZITIV

64. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak ovim:

- a) **NALAŽE** produženje pritvora g. Tačija;
- b) **NALAŽE** g. Tačiju da, ukoliko želi, podnese izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora najkasnije do **srede, 31. avgusta 2021**, a na koje odgovore i replike treba podneti u skladu sa rokovima navedenim u pravilu 76 Pravilnika; i

---

¹²¹ Ažurirano izjašnjenje sekretara o kovidu-19, fusnota 12.

¹²² KSC-BC-2020-06, transkript od 21. jula 2021, javno, str. 528-530.

¹²³ Evropski sud za ljudska prava je zaključio da se pristup advokatu može ograničiti ukoliko za to postoje opravdani razlozi; v. ESLJP, *Campbell and Fell v. the United Kingdom*, 7819/77 i 7878/77, [presuda](#), 28. jun 1984; stav 113; slično tome, *Öcalan v. Turkey*, 46221/99, [presuda](#), 12. mart 2003, stav 146. Veliko veće je kasnije potvrdilo taj zaključak u *Öcalan v. Turkey* [GC], 46221/99, [presuda](#), 12. maj 2005, stav 133.

- c) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko g. Tači odluči da ne podnese izjašnjenje do navedenog roka, svoje izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora g. Tačija podnese najkasnije do **ponedeljka, 6. septembra 2021**, a g. Tačiju da svoj odgovor na izjašnjenje tužilaštva podnese, ukoliko želi, najkasnije do **četvrtka, 16. septembra 2021**.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

U petak, 23. jula 2021.

U Hagu, Holandija.